

N:o 15.

Ank. till Riksd. Kansli den 24 Febr 1881, kl. 3 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående sammanförande af stamholländeri- och stamschäferifonderna till en gemensam fond under benämning **Fonden för svenska hornboskaps- och fårafvelns förädling.***

(2:dra U. A.)

Sedan Landbruksakademiens förvaltningskomité — jemte förmälan att statens stamholländeridjur blifvit efter hand försålda och stamholländerierna upplösta med undantag af stamholländeriet af korthornsrace vid Alnarp; att några nya stamholländerier derefter icke blifvit uppsatta, utan endast afvelsdjur inköpts och till enskilda landbrukare öfverlåtits emot amortering på fem år af inköpskostnaden; att af de genom försäljningen influtna medlen bildats en särskild fond, stamholländerifonden, som vid 1878 års slut utgjorde 51,852 kronor 46 öre; samt att samtliga stamschäferierna blifvit uppsagda och försålda, hvarför influtit en summa, som med upplupna räntor vid nyssnämnda tidpunkt uppgick till 20,670 kronor 80 öre — uti underdånigt memorial den 2 Oktober 1879 vidare anført: att, då erfarenheten ådagalagt det hushållningssällskapen med de medel, hvaröfver de nu förfogade, vore i tillfälle att lemna understöd för uppköp och spridning af utländska racer af nötboskap och får, der sådana för upphjelpande af boskaps- och fårskötseln kunde anses önskliga, det väl endast undantagsvis kunde komma i fråga, att understöd från stamholländeri- och schäferifonderna blefve erforderliga för inköp af utländska racedjur till boskaps- och fårafvelns förbättring inom

landet; att, med den utveckling, som jordbruket och boskapskötseln inom riket redan vunnit, det borde få antagas, att uppmuntringar till vidare förkofran af landthushållningen medelst inköp af utländska boskaps- och fårracer hädanefter vida mindre än förr skulle ifrågasättas; att deremot hufvudsystet vid den svenska husdjurskötseln borde blifva att med det material, som redan funnes inom landet, åstadkomma härutinnan vidare förkofran, så att genom ett noggrant urval af påläggsdjur samt en omsorgsfull uppfödning och vård af dessa måtte bildas djurstammar, hvilka, födda och uppfödda inom landet och sålunda vanda vid klimatet och den föda, som här kunde dem bestås, skulle befinnas friskare och för våra förhållanden i allo lämpligare än från utlandet inköpta djur, hvilka mindre väl trufdes och snart urartade, då de nödgades lefva på annat sätt än det, som varit dem förunnadt i deras hemland; samt att derföre de medel, som funnes afsedda för hornboskaps- och fårafvelns förbättring inom landet, borde för framtiden på det sätt användas, att medelst dem lemnades uppmuntringar och understöd till spridning inom landet af här uppfödda afvelsdjur af redan förefintliga goda stammar utaf hornboskap och får, men för hvilkas ytterligare förädling utländskt blod väl någon gång kunde finnas behöfligt och derföre äfven borde, der omständigheterna så kräfde, kunna erhållas;

samt förvaltningskomitén af dessa skäl hemstält:

att stamholländeri- och schäferifonderna, hvilka båda vore ställda under komiténs vård, måtte få sammanslös till en fond under benämning: *Fonden för svenska hornboskaps- och fårafvelns förädling* samt användas till följande ändamål:

1:o till understöd och uppmuntran åt personer, som egnade sig åt uppfödning och spridning inom landet af stammar utaf hornboskap och får, som voro för landets förhållanden lämpliga;

2:o till prisbelöningar för ladugårdar och schäferier, som bestode af sins emellan likartade, inom landet uppfödda och med hänseende till de mål, för hvilka de underhölles, utmärkta och prisgilda nötkreaturs- och fårracer, lämpliga att genom afkomlingar spridas till den svenska boskaps- och fårafvelns förbättring, hornboskapen antingen såsom mjölk- eller köttdjur, fåren för produktion så af kött som ull; samt

3:o till inköp från utlandet af afvelsdjur, då sådana kunde finnas behöfliga för uppriskning af redan hit till landet införda utländska hornboskaps- eller fårstammar, äfvensom till inköp af nya sådana stammar eller djur, om dylika förekomme af den beskaffenhet, att det skulle kunna lända till fördel för svenska husdjursafveln, om djur af nya boskaps- eller fårstammar komme att till riket ytterligare införas;

äfvensom att komitén måtte få förfoga öfver afkastningen af denna fond, med skyldighet dock för komitén att tillse, att fonden väl ökades men icke minskades, samt att, då, enligt ofvanstående mom. 3, lån mot amortering söktes för

uppköp af djur från utlandet, vederbörande hushållningssällskap genom sitt förvaltningsutskott vitsordade behofvet af de afsedda inköpen, till hvilka amorteringslån lemnades, sedan vederhäftigheten för lånens återbetalning blifvit behörigen styrkt;

så och efter det Statskontoret till följd af härå erhållen nådig remiss den 22 nästlidne Oktober i ärendet afgifvit underdånigt utlåtande och dervid, enär vederbörande embetsmyndigheter ansett de på senare tiden inträdda förändrade förhållanden i fråga om landets hornboskaps- och fårafvel böra föranleda ändring i hittills gällande föreskrifter i afseende å dispositionen af de statsmedel, som till uppmuntrande af dessa grenar af landthushållningen funnes tillgängliga, men de medel, hvaraf stamholländerifonden bildats, hade sitt ursprung från särskilda af Riksdagen till bestämda ändamål gjorda anvisningar, förmält sig anse ett bifall till den af Landtbruksakademiens förvaltningskomité nu gjorda framställning förutsätta en vida friare disposition af nämnda medel, än som vid anslagens beviljande varit ifrågasatt, samt förty funnit ärendet jemväl böra underställas Riksdagens pröfning;

har Kongl. Maj:t uti en den 5 November 1880 afgifven, till Stats-Utskottet remitterad nådig proposition (N:o 2) föreslagit Riksdagen, att stamholländeri- och stamschäferifonderna, hvilkas behållningar, enligt senast afslutade eller 1879 års räkenskaper, utgjorde 55,162 kronor 93 öre för den förra och 21,884 kronor 54 öre för den senare fonden, måtte få sammanföras till en gemensam fond, under benämning: fonden för svenska hornboskaps- och fårafvelns förädling, att i enlighet med de närmare föreskrifter, Kongl. Maj:t kunde finna godt meddela, för det med benämningen afsedda ändamål användas.

Med hänvisande till den i propositionen meddelade redogörelse rörande tillkomsten af i fråga varande fonder, får Utskottet, på grund af hvad i ärendet förekommit och anförts, hemställa,

att förevarande nådiga framställning må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 24 Februari 1881.

På Stats-Utskottets vägnar:

E. Key.